

REDACTIE :

E. HEIMANS, J. JASPERS JR. EN JAC. P. THIJSSSE.

Adres van de Redactie :

JAC. P. THIJSSSE, BREDERODESTRAAT 4, AMSTERDAM.

UITGAVE VAN :

W. VERSLUYS TE AMSTERDAM.

Prijs per jaar f 3.60.

DE KNOFLOOKPAD.

't Gaat goed met de Nederlandsche amphibiën; en 't kon ook niet langer zoo blijven. Wat een armoedig landje leek Nederland, met zijn drie padjes, twee kikkertjes en twee salamanders, in vergelijking met onze buurlanden, die roemen op hun groot aantal soorten van tweeslachtige dieren. Arm aan amphibiën zou Nederland zijn, en dat nog wel het echte kikkerland! Geloove wie het wil.

Neen, dat is 't niet; maar arm aan lust tot studie in de vrije natuur, dat schijnen de Nederlandsche jongelui in de laatste tijden geweest te zijn. Ze lieten de mannen van de wetenschap praten, lieten hen alleen zoeken en studeeren, en één mensch kan op het gebied van planten- en dierenverspreiding zoo weinig doen. Daartoe moeten velen, moeten alle natuurliefhebbers in Nederland meewerken. En dat gebeurt gelukkig nu ook. Honderden helpen Heukels bereidwillig om de flora van ons land beter te leeren kennen, en ook de amphibiën hebben niet te klagen over gebrek aan belangstelling.

Net had ik verleden nazomer van Johan Beker de alpensalamander uit Breda ontvangen, toen de heer F. Knake uit Steenderen bij Doesburg mij een kistje zond met een diertje er in, en het verzoek hem te zeggen wat het was.

Ik had het beestje nooit gezien. Het leek op een

kikvorsch, maar 't was er stellig geen; het leek op een pad, en toch was het noch de groene noch de gewone pad, en evenmin de vuurpad, al was ik daarmee even blij geweest; want ook dat is nog een twijfelachtige Nederlander, die weer eens gevonden moet worden, niet alleen gehoord. Jongens, denk er om: de buik is vuurrood gevlekt!

Het dier in 't kistje nu was erg gehavend en morsdood, toen ik 't ontving. De zender schreef er bij, dat in een kelder te Steenderen een volwassen dier met een aantal jongen waren gevonden. Met moeite had Knake er eentje van gered, want de boerin had er natuurlijk dadelijk de klomp op gezet.

Verbeeld u, op een knoflookpad, op een dier, waarvan het nieuwste werk over amphibiën zegt: „In Nederland nog niet aangetroffen.”

Misschien had het toch al wel een tik met een klomp gehad en kwam het daardoor zoo naar over; maar hoe gehavend ook, de bruine teekening, de roode puntjes op rug en zijden, de gladde bek en de grijs-gele graafknobbel aan de achterpoot toonden nog duidelijk aan, dat ik te doen had met de eerste in Nederland gevonden Knoflookpad.

Nu was het parool: uitkijken in 't voorjaar naar een gaaf en levend exemplaar. Wij hebben de zaak warm gehouden. Ik ried Knake aan, een premie uit

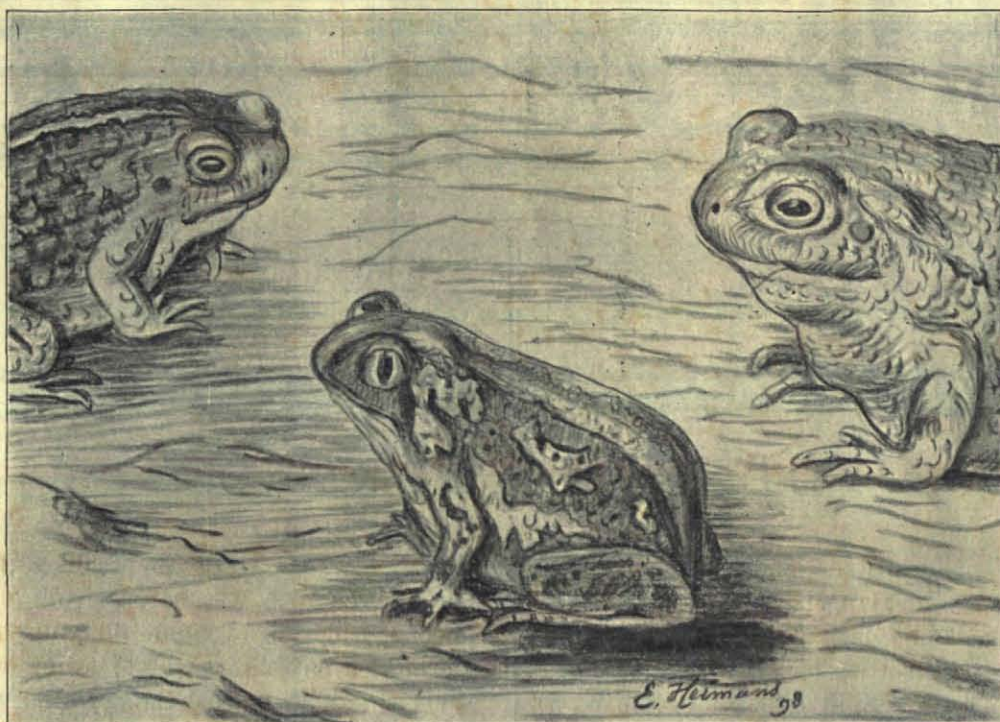
te loven onder de boerenjongens. Alle jongens uit de klasse van Knake werden in dienst gesteld van de zoölogische wetenschap. Met een heele stuiver in 't vooruitzicht en 't signalement van 't dier in 't hoofd, trok Steenderens jeugd er op uit, om in de slooten naar knoflookpadden te zoeken.

Op een middag in Februari werd ik bij mijn thuiskomst al aan de deur door mijn zoontje ontvangen met de blijde tijding: „Een kistje uit Steenderen! Knoflookpadden!” Evenwel, het was mis: er lag een doode appelvink in, om op te zetten en een briefje: „Nog geen knoflookpad! Maar de recruten houden vol.” Als pleister op de wond der

't Broertje van de heer Knake komt de eer van 't vinden toe. Die heeft hem te Hoog-Keppel gevangen; maar 't is de eenige uit de buurt niet. Knake schrijft mij, dat hij er zelf nu ook een in handen heeft gehad, die evenwel ontsnapt is; nog twee paartjes heeft hij er bovendien waargenomen.

Zoo is dus geconstateerd dat de *Pelobates fuscus*, de knoflookpad, in Nederland voorkomt; en 't eerst in 1897 onder een boerenklomp vandaan is gehaald door F. Knake te Steenderen, in 1898 te Hoog-Keppel is gevangen en in eenige exemplaren is gezien.

Nu is het onwaarschijnlijk, dat de knoflookpad

Groene pad
(*Bufo calamita*).

Knoflookpad
(*Pelobates fuscus*).

Gewone pad
(*Bufo vulgaris*).

teleurstelling vond ik onderin nog een vrij zeldzame plant: *Helleborus viridis*.

En nu van middag, 20 April, toen ik uit school kwam, was er al weer een postpakket gebracht met het merk Steenderen.

„Er is een apotheek-lucht aan!” zei mijn vrouw.

Dat voorspelde iets. Mijn zoontje stond er al weer vol verwachting bij te kijken. Het deksel voorzichtig opgelicht: vochtig gras; maar nog voor ik het had weggenomen, verried de knoflook-geur de goede vondst.

En levend was hij, springlevend, want met één sprong was de pad uit het kistje midden op de vloer, en daarmee bewees hij tevens zijn echtheid; want zoo'n kikkersprong kan alleen de knoflookpad maken. Het is dan ook een dier tusschen kikker en pad in, een kikkerpad of padkikker, om zoo te zeggen.

alleen te Steenderen en Hoog-Keppel zou voorkomen. Al is het dier ook over onze grenzen tot aan de Elbe toe vrij zeldzaam, het zal in ons land wel meer gevonden worden, als het maar eerst goed bekend is.

Maar het zoeken naar knoflookpadden is behalve in de laatste weken van April en misschien nog de eerste van Mei een lastig werk, want alleen in de paartijd houden ze zich in 't water op.

Zoodra de tijd van eierleggen voorbij is, begeven mannetje en wijfje zich aan land, en dan zijn ze zoo goed als onzichtbaar geworden. Ten eerste is de knoflookpad een echt nachtdier; dat blijkt al uit zijn oogen met hun loodrechte, smalle pupil, net als ^{Deel V bl. 123} van een kat, en bovendien graaft het zich daags een eind onder de losse aarde. Dus dan is het vinden toeval.

Toch is er een gemakkelijk middel om het voor-

komen in een bepaalde streek van *Pelobates fuscus* te constateeren. De larven, donderpadden, padvischjes namelijk, die tot Juli of Augustus in de slooten leven, vallen goed in 't oog. Die worden verbazend groot in vergelijking met de larven van andere amphiëën. Er zijn larven waargenomen van 17.5 cM. dus bijna zoo lang als een manshand. Het grootste deel hiervan komt op de staart, de beide vliezige zoomen van deze zijn zeer breed en geelwit. De bovenzoom is lichtblauw of grijs gestippeld.

En nu nog de kenmerken van de knoflookpad in volwassen toestand, voor 't geval een onzer lezers er bij toeval eentje mocht ontdekken.

Van alle kikvorschen en van al onze Nederlandsche padden op één na is *Pelobates* dadelijk en gemak-

Larve van de Knoflookpad (*Pelobates fuscus*).

kelijk te onderscheiden door de oogen. De pupil, het zwart van 't oog, staat als een loodrecht smal ovaal tusschen de gele iris. Dit regenboog-vlies is niet zoo goudgeel als bij de overige padden, meer grauwwit.

Nu is er echter nog een pad met een loodrechte pupil. Dit dier is evenwel nog maar eens in ons land gevonden, voor zoover ik weet, en wel door Dr. J. Th. Oudemans, die het kort geleden in Zuid-Limburg bij het keeren van een steen aantrof. Het is *Alytes obstetricans*, de vroedmeesterpad, waarover

in de volgende aflevering ook het een en ander wordt gezegd.

Doch deze pad is veel kleiner dan de knoflookpad en ook heel makkelijk van deze te onderscheiden, doordien de knoflookpad volledige zwemvliezen aan de achterpooten heeft (die tot aan de toppen der teenen reiken) en de vroedmeesterpad net als de gewone pad heel korte. Ook heeft de knoflookpad geen zichtbaar trommelvlies, terwijl dit bij de vroedmeesterpad groot en duidelijk is.

De knoflookgeur is geen vast kenmerk; alleen als 't dier benauwd is, wordt die scherpe uiengeur waargenomen.

Sommige dieren, schrijft Franke, missen die geur geheel. In het terrarium gaat die reuk er gauw af, dat heb ik al gemerkt; 't is ook voor het terrarium geen begeerenswaardige aanwinst; want hij zit de heele dag verscholen en als ik hem wil hebben, om hem belangstellenden te laten zien, moet ik het mos en de planten oplichten; meestal heeft hij zich tot op de bodem ondergegraven.

Ook is de blazige opzwellingsachter de kop kenmerkend voor de knoflookpad. De schets van het dier moet verder helpen, om met zekerheid de knoflookpad te onderscheiden. Rechts kijkt de gewone pad (*Bufo vulgaris*) links *Bufo calamita*, de groene pad, (eigenlijk een glad verkeerde naam voor het dier) nieuwsgierig om een hoek naar de vreemde snoes. De groene pad is altijd kenbaar aan de smalle, zwavelgele streep over zijn rug.

Wie een knoflookpad vindt of larven schept, zal mij een genoegen doen met een bericht, of bij twijfel met toezending van het exemplaar.

E. HEIMANS.

Eens verzamelaars lief en leed.

Evenals een Fransch schrijver had ik ook tot titel kunnen nemen: „Tristesses et Sourires.”

Wie van ons toch, die aan verzamelen doen, heeft niet menigmaal ondervonden, dat de fortuin ons niet immer toelacht en teleurstellingen niet uitblijven of verwachtingen bedrogen worden. Maar daarentegen, wie heeft ook niet bij het collectionneeren van wat 't ook zijn moge, dagen gekend waarop het meeliep, waarop iets ons deel werd, op 't geen we in 't minst niet hadden gerekend, toevallige gelukjes, die voor menige teleurstelling vergoeding schonken. Tristesses en Sourires, Sourires

en Tristesses, zij wisselen elkaar steeds af en het lief doet het ondervonden leed zoal niet vergeten, dan toch min of meer op de achtergrond treden.

Ik voor mij heb geen reden tot klagen gehad gedurende de jaren, waarin ik mijne vogelverzameling heb bijeengebracht; waarlijk niet. Vele, zeer vele waren de „Sourires,” en daarvoor ben ik dankbaar, maar natuurlijkerwijze zijn de „tristesses” ook niet weggebleven; ik heb die als ieder ander, meer dan mij aangenaam was, ondervonden.

Ziehier een paar verhaaltjes uit mijn verzamelaarsloopbaan om 't een en ander te illustreeren; we